

**IZVEDBENI PROGRAM – SYLLABUS
NASTAVNOG PREDMETA**

1. OSNOVNE INFORMACIJE O NASTAVNOM PREDMETU			
Naziv predmeta:	Komparativni politički sustavi		
Vrsta studija:	Stručni (preddiplomski) studij		
Nositelj predmeta:	Prof. dr. sc. Branko Caratan		
Kontakt:	branko.caratan@zg.t-com.hr		
Suradnici – izvoditelji:	Mr. sc. Davor Stipetić		
Kontakt:	davor@stipetic.net		
Godina i semestar u kojem se predmet predaje:	3. godina (zimski semestar)		
	Zimski semestar REDOVITI	Ljetni semestar REDOVITI	IZVANREDNI
Ukupan broj nastavnih sati:	P 30 S 30 V	P S V	5 blokova nastave
ECTS-bodovi:	5		5
Status predmeta:	Obvezan		Obvezan
<p>Komparativna politika kao područje političkih znanosti studij je političkih sustava. Metodom komparacije omogućuje se uvid u funkcioniranje političkih sustava, institucija i subjekata. Studij ima za cilj upoznati studente s osnovnim pojmovima i problemima kao što su primjerice tipovi političkih sustava i oblici političkih režima, demokratski, autokratski i totalitarni režimi; s demokratskom tranzicijom i konsolidacijom demokracije, političkim institucijama, izbornim i stranačkim sustavima, pojmovima nacije i nacionalne države, zatim s unitarnom i federalnom državom, integrativnim procesima, političkim razvojem i sl. Studij komparativnih političkih sustava predstavlja uvod u paradigmatične političke sustave. Dakle radi se o političkim sustavima globalno ili regionalno važnih zemalja te posebno država o čijim politikama ovisi razumijevanje međunarodne politike i determiniranje hrvatske politike. Predmet će tako primjerice uključiti politički sustav Velike Britanije, koja je najbolji primjer parlamentarnog tipa političkog sustava, izbora relativnom većinom i dvostranačja; politički sustav SAD-a kao primjer predsjedničkog sustava, politički sustav Francuske kao izvorni model polupredsjedničkog sustava i izbora apsolutnom većinom, Rusije kao izuzetno važne tranzicijske zemlje s kontroverznom tradicijom, Švedske koja najbolje predstavlja uspješnu socijaldemokratsku socijalnu politiku, Njemačke s kancelarskom varijantom parlamentarizma i uspješnim izbornim modelom, politički sustav Italije kao važne susjedne zemlje s jakom demokršćanskom i lijevom tradicijom, Kine kao specifične zemlje s velikim potencijalima te političku strukturu Europske unije s njezinim institucijama, procesom donošenja odluka i procedurom proširenja. Te zemlje važno je poznavati i zato što su globalno, kontinentalno i regionalno važne i utjecajne, kao supersile, velike sile, stalne članice Vijeća sigurnosti, države s jakim ekonomijama, susjedne zemlje, vodeće zemlje EU-a povezane s RH kroz povijest ili u sadašnjim političkim konstelacijama, države važne za pozicioniranje hrvatske vanjske politike.</p>			

2. NAČIN KOMUNICIRANJA između studenata i nastavnika/asistenata

- u programiranom terminu ili prema dogovoru e-mailom

Termin konzultacija:

- prof. Caratan petkom od 13h
- prof. Stipetić petkom od 11h

3. ISHODI UČENJA I KOMPETENCIJE

1. Ishodi učenja (znanja i vještine koje se stječu učenjem ovog predmeta):

Nakon uspješno položenog kolegija, studenti će biti osposobljeni:

- objasniti osnovne teorijske koncepte komparativne politike;
- identificirati temeljne elemente političkih sustava najvažnijih država EU-a;
- objasniti funkcioniranje političkih sustava najutjecajnijih zemalja svijeta i europske integracije, dakle faktora koji dominiraju međunarodnom i posebno europskom politikom;
- povezati stečena znanja u analizi političkih procesa u cjelini, a posebno međunarodne politike i europske politike;
- analizirati političke procese iz rakursa suvremene globalne politike, a ne suženog pristupa limitiranog lokalnim iskustvom i teorijskim konceptima koji nisu međunarodno valorizirani.

2. Kompetencije (za tržište rada):

A. Opće kompetencije:

- teorijska znanja o političkim sustavima kao subjektima međunarodne politike;
- informacije o paradigmatičnim i važnim političkim sustavima – kao pretpostavkama razumijevanja međunarodne politike.

B. Posebne kompetencije:

- osposobljavanje za samostalnu analizu političkih sustava i političkih odnosa koja funkcionira kao podloga za donošenje procjena i odluka neophodnih u poslovima vezanim za međunarodnu politiku – primjerice u diplomaciji, međunarodnim organizacijama i institucijama, novinarstvu, političkim strankama, državnim tijelima, u međunarodnim ekonomskim odnosima i poslovima itd.

4. LITERATURA

Obvezna literatura (najviše 2):

Alternativno – student bira jedan od naslova:

- 1 Caramani, Daniele, Komparativna politika, FPZ, Zagreb, 2013., str. 84-117, 121-214, 217-257 274-289, 390-406, 429-448, 451-466
- 2 Hague, Rod; Martin Harrop, Komparativna vladavina i politika, Golden marketing – Tehnička knjiga, Zagreb, 2009., str. 15-82, 157-340
- 3 Hartman, Jürgen, Politički sustavi Velike Britanije, SAD-a i Francuske: Parlamentarni, predsjednički i polupredsjednički sustav vlasti, Politička kultura, Zagreb, 2006.
- 4 Hancock, M. Donald, Politics in Europe: An Introduction to the Politics of the United Kingdom, France, Germany, Russia, Poland, Italy, Sweden, and the European Union, Washington, Co Press, 2007. (izbor dviju država)
- 5 Merkel, Wolfgang, Transformacija političkih sustava: Uvod u teoriju i empirijsko istraživanje transformacije, Fakultet političkih znanosti, Biblioteka Politička misao, Zagreb, 2011., str. 154-245, 307-418

Dopunska literatura:

- 1 Hague, Rod; Martin Harrop, Shaun Breslin, Komparativna vladavina i politika, Biblioteka Politička misao, FPZ, Zagreb, 2001., str. 3-31
- 2 Caratan, B., Nacionalni fenomen i akomodacija interesa: pretpostavke postkomunističke tranzicije (I. dio), Politička misao, 35, br. 2, 1998., str. 3-24
- 3 Caratan, B., Nacionalni fenomen i akomodacija interesa: pretpostavke postkomunističke tranzicije (II. dio), Politička misao, 35, br. 3, 1998., str. 212-233
- 4 Seton-Watson, Hugh, Nacije i države: Ispitivanje porijekla nacija i politike nacionalizma, Globus, Zagreb, 1980.
- 5 Smith, Anthony D., Nacionalizam i modernizam: Kritički pregled suvremenih teorija nacija i nacionalizma, Biblioteka Politička misao, Zagreb, 2003.
- 6 Elgie, Robert (ur.), Semi-Presidentialism in Europe. Oxford, New York, Oxford University Press, 1999.
- 7 Sartori, Giovanni, Comparative Constitutional Engineering: An Inquiry into Structures, Incentives and Outcomes, London, Macmillan Press LTD, 1994., str. 83-140
- 8 Linz, Juan J.; Arturo Valenzuela (ur.), The Failure of Presidential Democracy, Baltimore, London, John Hopkins University Press, 1994.
- 9 Brooker, Paul, Non-democratic Regimes: Theory, Government and Politics, Macmillan Press LTD, 2002., str. 7-58
- 10 Linz, Juan J., Totalitarian and Authoritarian Regimes, London, Boulder, Lynne Reiner Publishers, 2000.
- 11 Berglund, Sten; Joakim Ekman; Frank H. Arebrot (ur.), The Handbook of Political Change in Eastern Europe, Cheltenham, UK, Northampton, MA, USA, Edward Elgar, 2004.
- 12 White, Stephen; Judy Batt, Paul G. Lewis, Developments in Central and East European Politics 3, Palgrave Macmillan, 2003.
- 13 Linz, Juan J.; Alfred Stepan, Problems of Democratic Transition and Consolidation: Southern Europe, South America and Post-Communist Europe, Baltimore and London, The John Hopkins University Press, 1996.
- 14 Linc, Huan; Alfred Stepan, Demokratska tranzicija i konsolidacija: Južna Evropa, Južna Amerika i postkomunistička Evropa, Beograd, Filip Višnjić, 1998.
- 15 Bideleux, Robert; Ian Jeffries, The Balkans: A post-Communist History, Milton Park, New York, Routledge, 2007.
- 16 Cviić, Krsto; Peter Sanfey, Jugoistočna Europa od konflikta do suradnje, EPH-Liber, Zagreb, 2008.
- 17 Caratan B., Raspad komunističkih federacija, Politička misao, 1/93, str. 119-132
- 18 Malcolm, Noel, Bosnia: A Short History, London, Macmillan, Papermac, 1994.
- 19 Malcolm, Noel, Kosovo: A Short History, New York, New York University Press, 1998.
- 20 Malcolm, Noel, Povijest Bosne: kratki pregled, Novi Liber, Zagreb, Dani, Sarajevo, 1995. [ISBN 953-6045-03-6](#), dostupno u pdf-formatu na internetu
- 21 Malcolm, Noel, Kosovo: kratka povijest, Dani, Sarajevo, 2000. [ISBN 9958-717-03-4](#)
- 22 Beyme, Klaus von, Transformacija političkih stranaka: od narodnih do profesionaliziranih biračkih stranaka, Biblioteka Politička misao, FPZ, Zagreb, 2002.
- 23 Sartori, Giovanni, Stranke i stranački sustavi: Analitički okvir. Svezak I, Politička kultura, Zagreb, 2002., str. 1, str. 1-37, 57-66
- 24 Nikić Čakar, Dario, Prezidencijalizacija političkih stranaka: Komparativna analiza britanske Laburističke stranke, Španjolske socijalističke radničke stranke i Hrvatske demokratske zajednice, FPZ, Zagreb, 2013.
- 25 Nohlen, Dieter, Izorno pravo i stranački sustav, Školska knjiga, Zagreb, 1992., str. 47-56, 79-107, 231-239
- 26 Kasapović, Mirjana, Bosna i Hercegovina: podijeljeno društvo i nestabilna država, Politička kultura, Zagreb, 2005.
- 27 Kasapović, Mirjana, Politički sustav i politika Izraela, Politička kultura, Zagreb, 2010.
- 28 Kasapović, Mirjana, Kombinirani izborni sustavi u Europi 1945-2014: Parne komparacije Njemačke i Italije, Bugarske i Hrvatske, Plejada, Zagreb, 2014.
- 29 Finer, Samuel Edward, (ur. Vernon Bogdanor, Bernard Rudden), Comparing Constitutions, Oxford, Oxford Univ. Press, 1995., str. 40-101
- 30 Bowles, Nigel, The Government and Politics of the United States, Basingstoke, Macmillan, 1993.
- 31 Bowles, Nigel, Politički sustav SAD-a, Pan liber, Osijek, Zagreb, Split, 2003.
- 32 Deren-Antoljak, Štefica, Politički sistem Sjedinjenih Američkih Država: temelji i oblici, Fakultet

- političkih znanosti, Zagreb, Sveučilišna naklada Liber, 1983.
- 33 Janda, Kenneth; Berry, Jeffrey M.; Goldman, Jerry, Izazovi demokracije: vladanje u Americi, Durieux, Zagreb, 1999.
 - 34 Safran, William, The French Polity, White Plains, NY, Longman Publishers, USA, 1995.
 - 35 Meny, Yves; Andrew Knapp, Government and Politics in Western Europe: Britain, France, Italy, Germany (third edition), Oxford, Oxford Univ. Press, 1994.
 - 36 Meny, Yves, Francuski politički sustav, Pan liber, Osijek, Zagreb, Split, 1998.
 - 37 Caratan, Branko, Kraj Sovjetskog Saveza – Perestrojka bez Gorbačova, Politička misao XXIX, br. 3, 1992., str. 48-66
 - 38 Caratan, Branko, Kriza perestrojke i novi savez suverenih država, Politička misao XXVIII, br. 2, 1991., str. 118-131
 - 39 Medvedev, Žores, Gorbačov (Pogovor B. Caratan), Globus, Zagreb, 1988.
 - 40 Sakwa, Richard, Russian Politics and Society (third edition), London, Routledge, 2002.
 - 41 White, Stephen; Gitelman Zvi; Sakwa Richard (ur.), Developments in Russian Politics 6 (6th edition), Palgrave Macmillan, 2005.
 - 42 Boban, Davor, Polupredsjednički sustavi Rusije i Poljske: Komparativna analiza polupredsjedničkih sustava vlasti u Rusiji i Poljskoj, FPZ, Zagreb, 2011.
 - 43 Dreyer, June Teufel, China's Political System: Modernization and Tradition, Basingstoke, London, Macmillan, 1996.
 - 44 Petersson, O., Swedish Government and Politics, Fritzes, Stockholm, 1994., str. 59-81, 141-150, 189-193
 - 45 Caratan, Branko, Švedski model: sloboda i jednakost, u: Sloboda i jednakost u društvenim institucijama, HAZU, Zagreb, 2007., str. 45-60
 - 46 Beyme, Klaus von, Politički sustav Savezne Republike Njemačke: Uvod u Njemački politički sustav, Pan liber, Osijek, Zagreb, Split, 1999.
 - 47 Padgett, Stephen; William E. Paterson; Gordon Smith, Developments in German Politics 3, Palgrave Macmillan, 2003.
 - 48 Grubiša, Damir, Berlusconiizam: talijanski politički dossier 2001-2006, Novi list, Adamić, Rijeka, 2007.
 - 49 Gundle, Stephen (ur.), The New Italian Republic: From the Fall of Communism to the Rise of Berlusconi, London, Routledge, 1995., str. 1-188
 - 50 Hix, Simon, The Political System of the European Union, Palgrave Macmillan, 2005.
 - 51 Magnette, Paul, Politički sustav Europske unije, Fakultet političkih znanosti, Zagreb, 2013.
 - 52 Hix, Simon; Christopher Lord, Political Parties in the European Union, New York, St. Martin's Press, 1997.
 - 53 Preston, Christopher, Enlargement and Integration in the European Union, London, Routledge, 1997.
 - 54 Kevenhoerster, Paul, Politički sustav Japana, Pan liber, Osijek, 2000.
 - 55 Muharemi, Amir, Turska: Uvod u povijest, unutarnju i vanjsku politiku, Novi Liber, Zagreb, 2012.

5. TEMATSKI KALENDAR IZVOĐENJA NASTAVE	
REDOVITI STUDIJ	
1. tjedan	Komparativna politika – određenje područja
2. tjedan	Tipovi političkog sustava – demokratski i nedemokratski sustavi
3. tjedan	Politička tranzicija
4. tjedan	Izborni i stranački sustavi
5. tjedan	Nacija, nacionalna država i multinacionalni politički sustavi
6. tjedan	Politički sustavi Jugoistočne Europe i odnosi u regiji
7. tjedan	Politički sustav Velike Britanije
8. tjedan	Politički sustav SAD-a
9. tjedan	Politički sustav Francuske
10. tjedan	Politički sustav Rusije
11. tjedan	Politički sustav Švedske
12. tjedan	Politički sustav Kine
13. tjedan	Politički sustav Njemačke
14. tjedan	Politički sustav Italije
15. tjedan	Politički sustav EU-a
IZVANREDNI STUDIJ	
1. blok	Tipovi političkog sustava – demokratski i nedemokratski sustavi
2. blok	Politički sustavi SAD-a, Velike Britanije i Francuske
3. blok	Tranzicija – politički sustav Rusije
4. blok	Politički sustavi Jugoistočne Europe i odnosi u regiji
5. blok	Socijalna država – politički sustav Švedske
6. METODE U IZVOĐENJU NASTAVE	
Redoviti studenti:	
– predavanja, rad na seminaru – eseji, referati	
Izvanredni studenti:	
– predavanja, eseji	
7. NAČIN OCJENJIVANJA	
Predmet ocjenjivanja	Iznos (%)
Pohađanje nastave, aktivnost i kreativnost na nastavi	15%
Seminarski rad (ili seminarski podnesci)	15%
Prezentacije	15%
Parcijalni ispit (kolokvij)	/
Završni ispit (kao alternativa kolokvijima)	55%
Prag prolaznosti:	70%
Vid neakademskog ponašanja	Negativni (%)
Prepisivanje (okretanje, razgovaranje, korištenje bilo kakvih pomagala)	/
Neispunjavanje zadatka u zadanom roku	/

8. OBAVJEŠTAVANJE O REZULTATIMA RADNIH I ISPITNIH ZADATAKA

- putem Studomata

9. POSEBNE INFORMACIJE

Uvjeti za potpis i pristup završnom ispitu:

a) redoviti studenti

- alternativno: pohađanje nastave, esej/referati

b) izvanredni studenti

- alternativno: pohađanje nastave, esej